

Lauku attīstības programmas 2014-2020
Nepārtrauktās novērtēšanas sistēmas ietvaros veikts pētījums

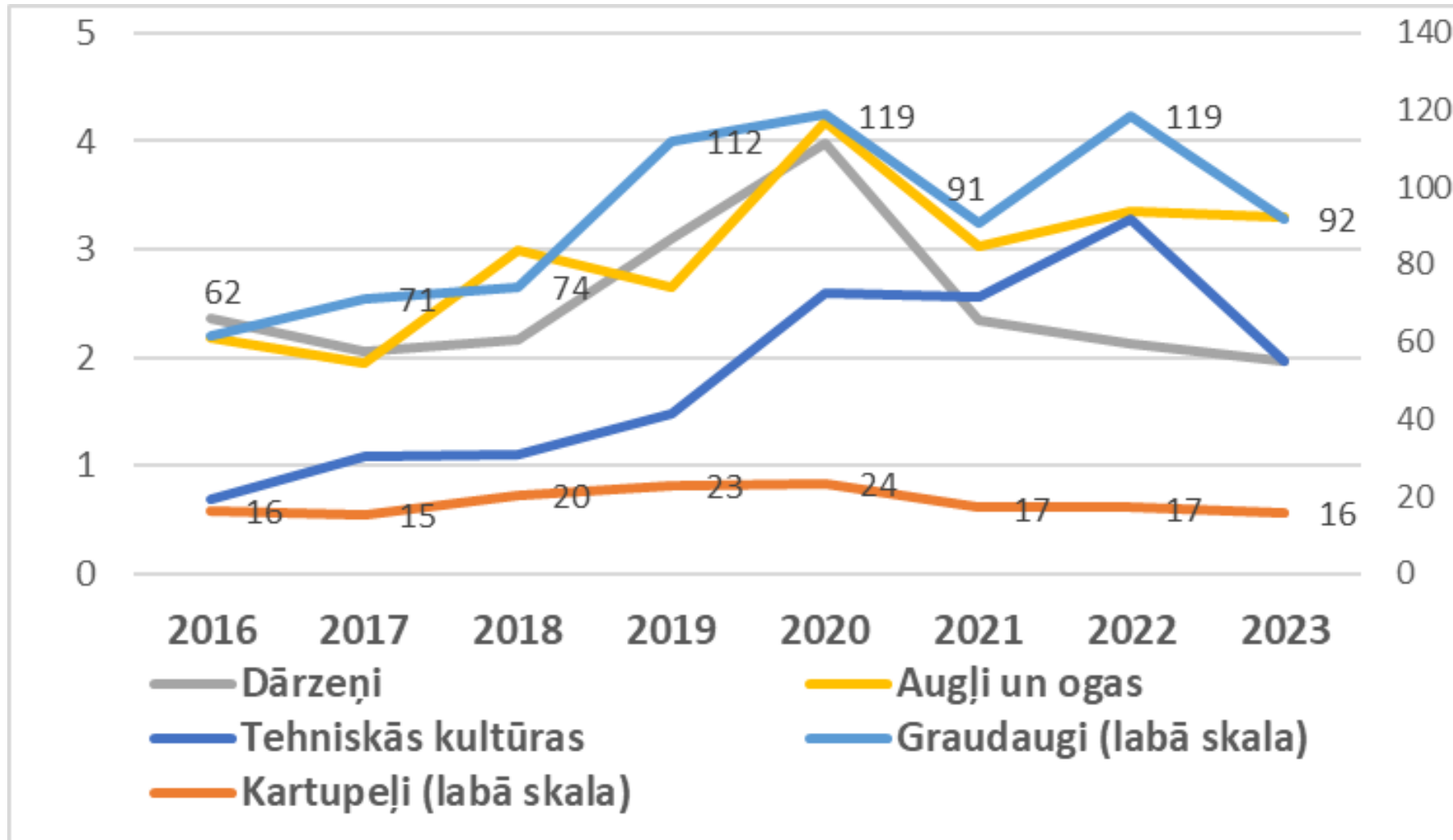
Bioloģiskās produkcijas vērtības aprēķina aktualizācija

AREI Bioekonomikas nodaļas Lauku attīstības novērtēšanas daļas (LAND) pētnieks
Dr.oec. A.Vēveris, projekta vadītāja *Mg.sc.ing. E.Benga*

Darba mērķis un saturs

- ***Darba mērķis*** ir aprēķināt bioloģiskās lauksaimniecības sektora produkcijas izlaidi.
- ***Darba uzdevumi:***
 - 1. Bioloģiski sertificētajās saimniecībās saražotās produkcijas novērtējums.
 - *Produkcijas apjoms, vidējā cena un vērtība atbilstoši LEK (lauksaimniecības ekonomiskā kopaprēķina) koncepcijai*
 - 2. Bioloģiski saražotās produkcijas īpatsvara noteikšana kopējā Latvijas saražotajā produkcijā.
 - *Aprēķiniem izmantoti LDC, LAD un LEK dati par periodu no 2016.-2023.gadam.*

Bioloģisko augkopības produktu ražošanas apjomi (tūkst. tonnas)

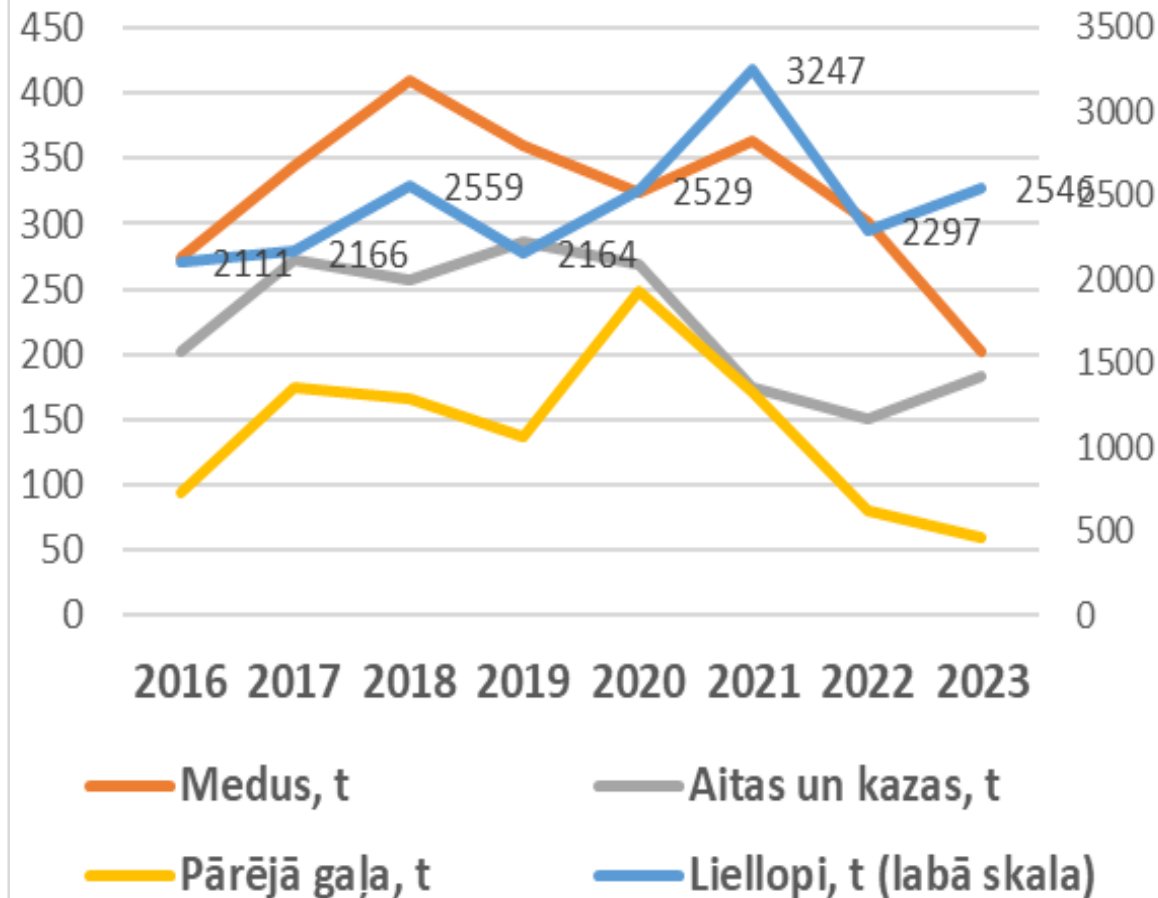
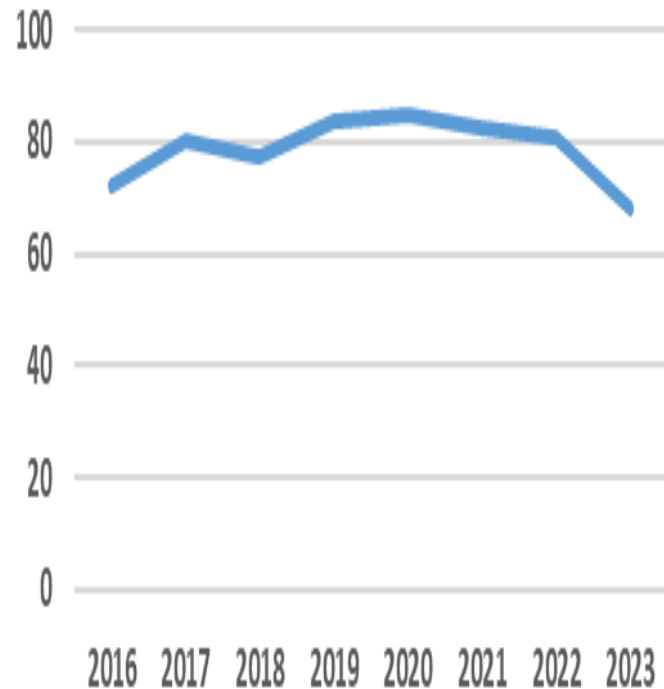

**2023.gadā
augkopības
apjoms
samazinājies
par 13%
(identiski kā
visās
saimniecībās)**

Bioloģiskās lopkopības ražošanas apjomi

Visās saimniecībās ražošanas apjomi samazinājušies par 2%.

Piens (tūkst.t)

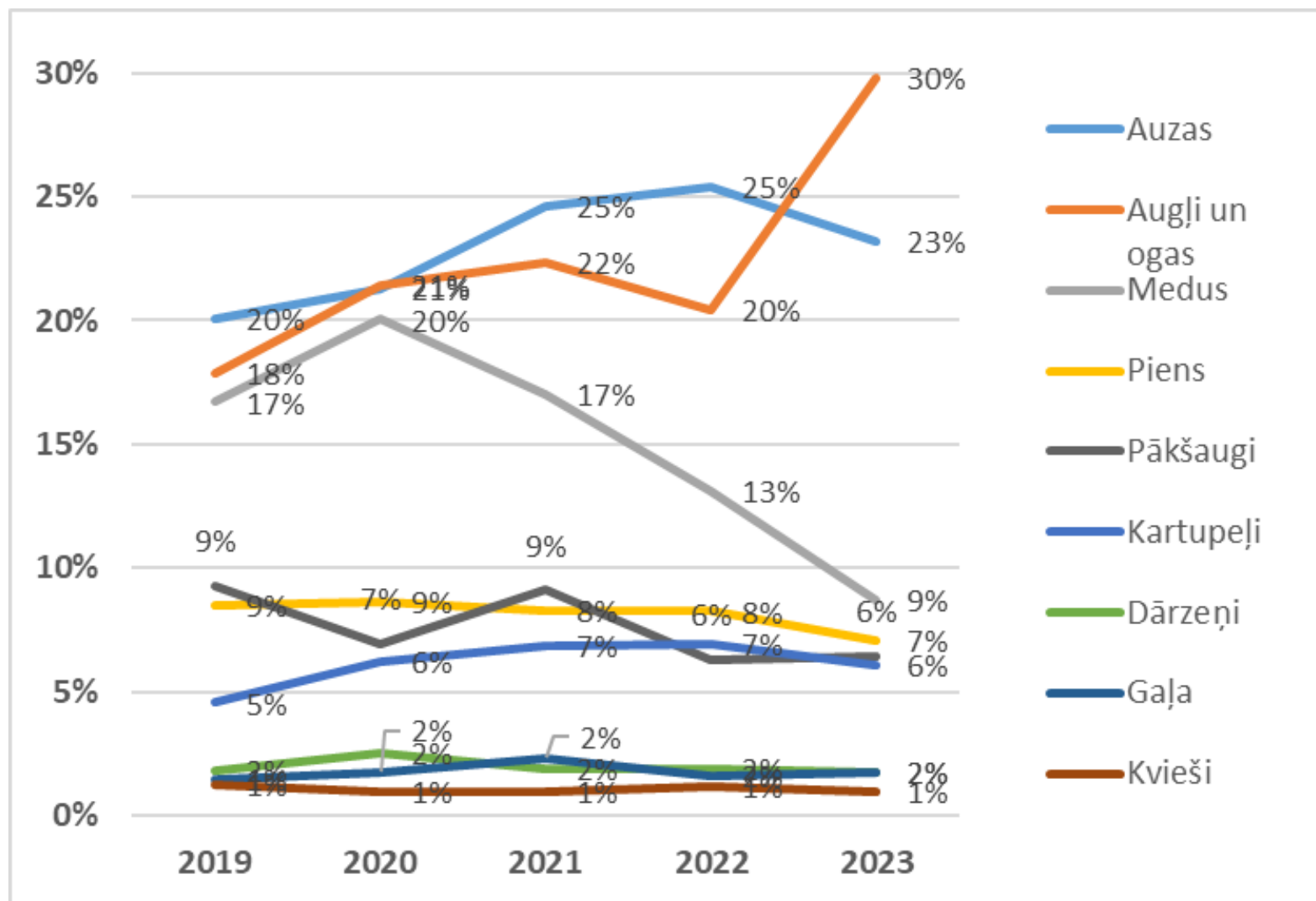

**2023./2022.g.
Lopkopības
ražošanas
apjoms
samazinājies par
13%.**

Piens:
-15% (bio)
-1%(visās);

Medus:
-34% (bio)
+1%(visās).

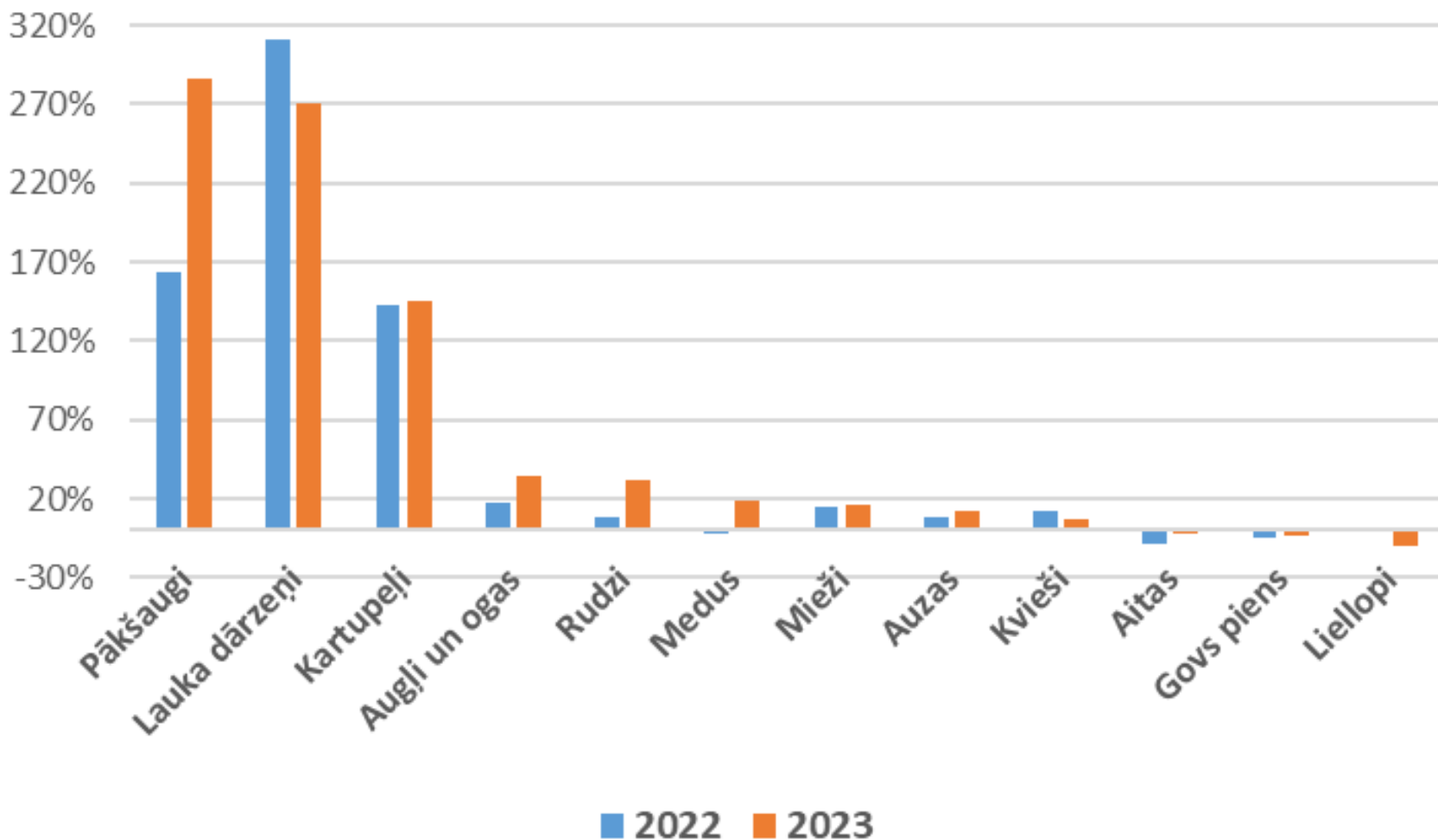
Bioloģiski saražoto produktu īpatsvars 2019.-2023. gadā (% no katra produkta kopapjoma)

Augsts bio produktu īpatsvars virs 20% ir tikai auzām un augļiem. Straujākais kritums – medum.

Stabili mazs īpatsvars – gaļa, kvieši, dārzeni.

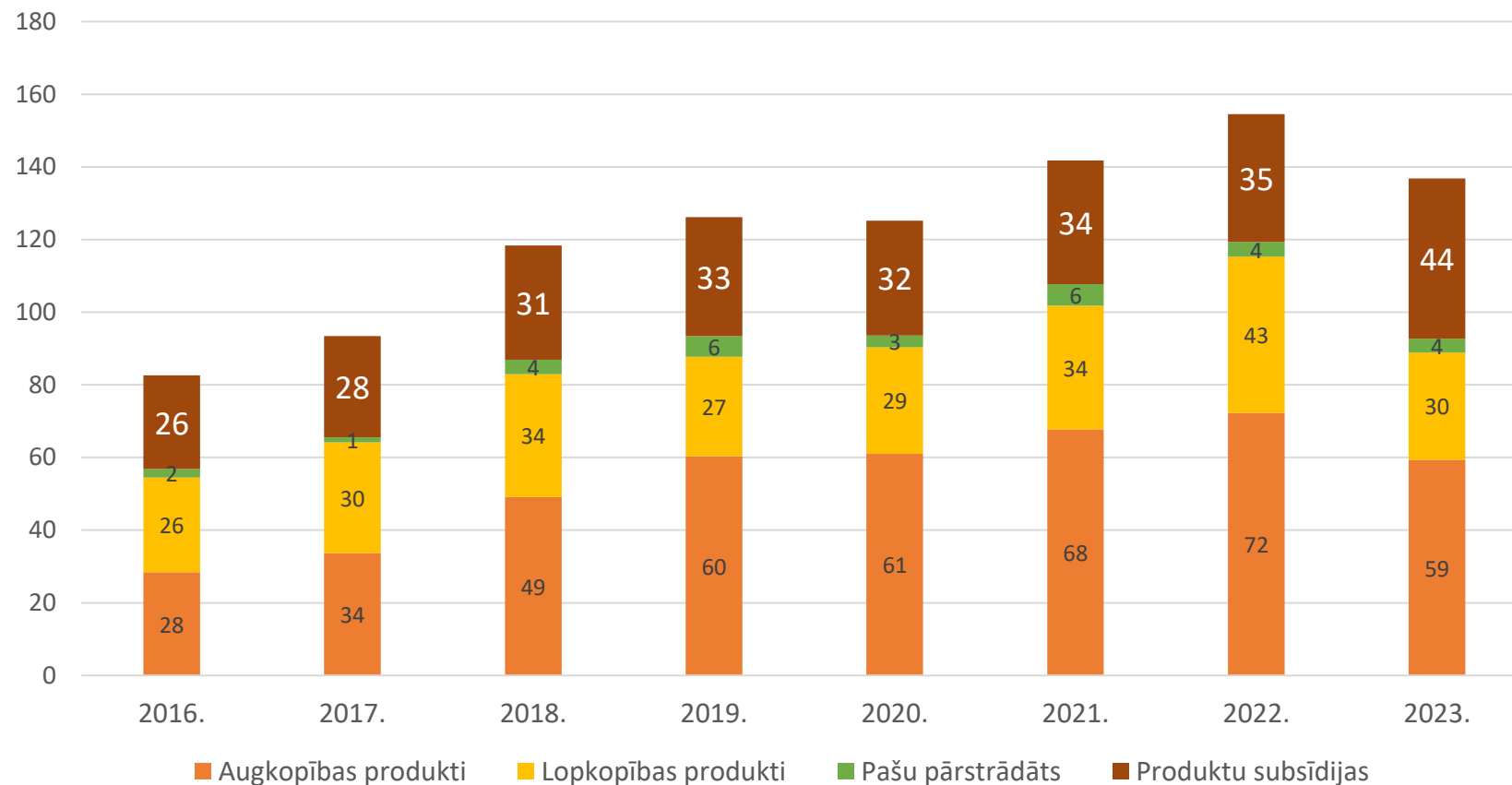
Bioloģisko saimniecību vidējās cenas pārsniegums pret vidējo produkta cenu visā lauksaimniecībā 2022.-2023. g. (+/- %)

Būtiska cenas starpība - tikai atsevišķiem produktiem. Lielākajai daļai ~10%, pēdējos gados vairākiem produktiem – negatīva.

2023.g.cenu starpība liellopiem -10%

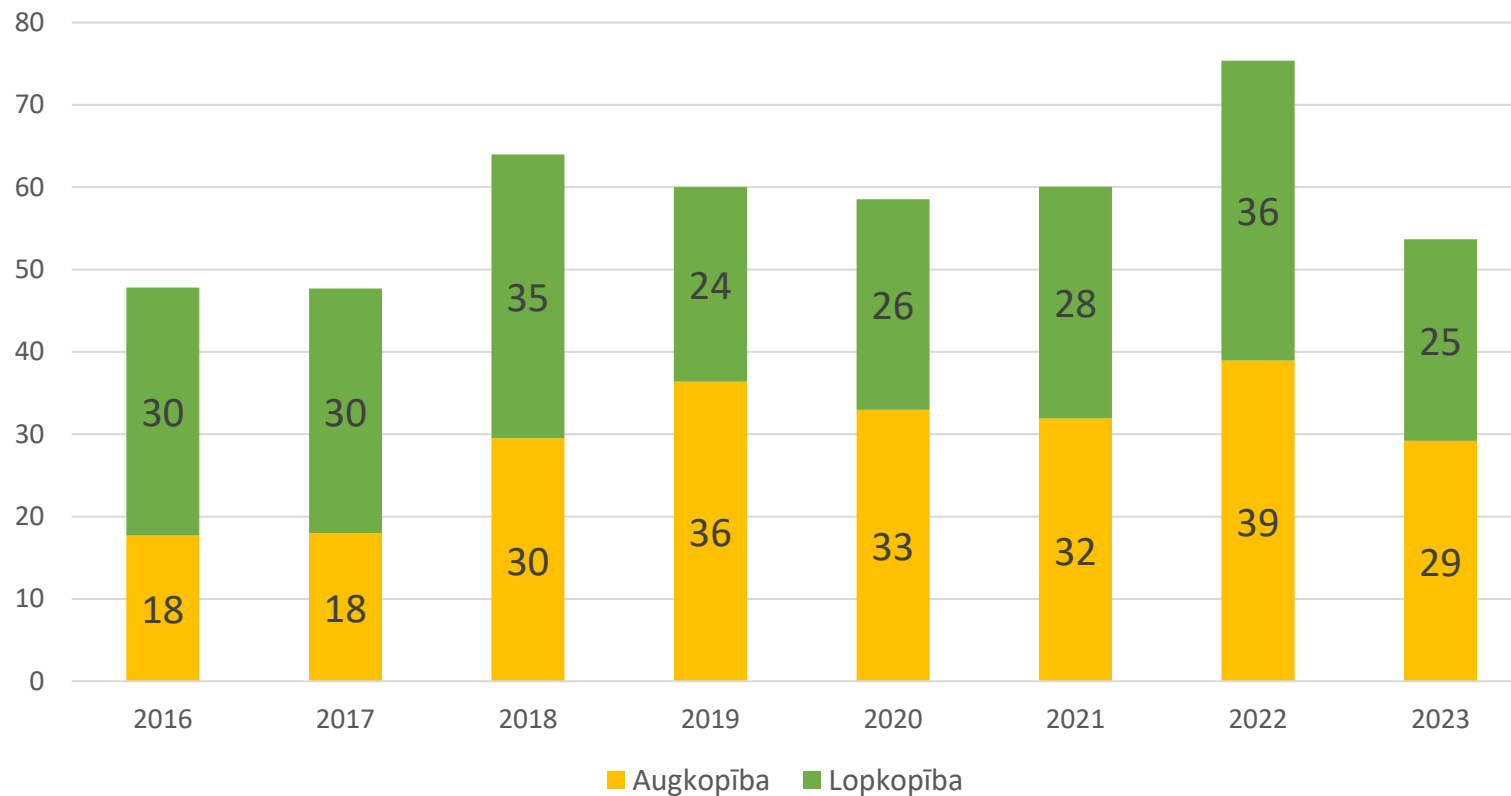
Bioloģisko produktu vērtība un subsīdijas, milj. EUR

**Subsīdijas
bioloģiskajai
ražošanai
2023.gadā +25%,
bet saražoto
produktu vērtība
-22% (visā l/s -
21%).**

**2023./2022.g.cenu
izmaiņas produktiem: bio
l/s -11%, visā l/s -13%.**

Pārdoto bioloģisko produktu vērtība milj. EUR

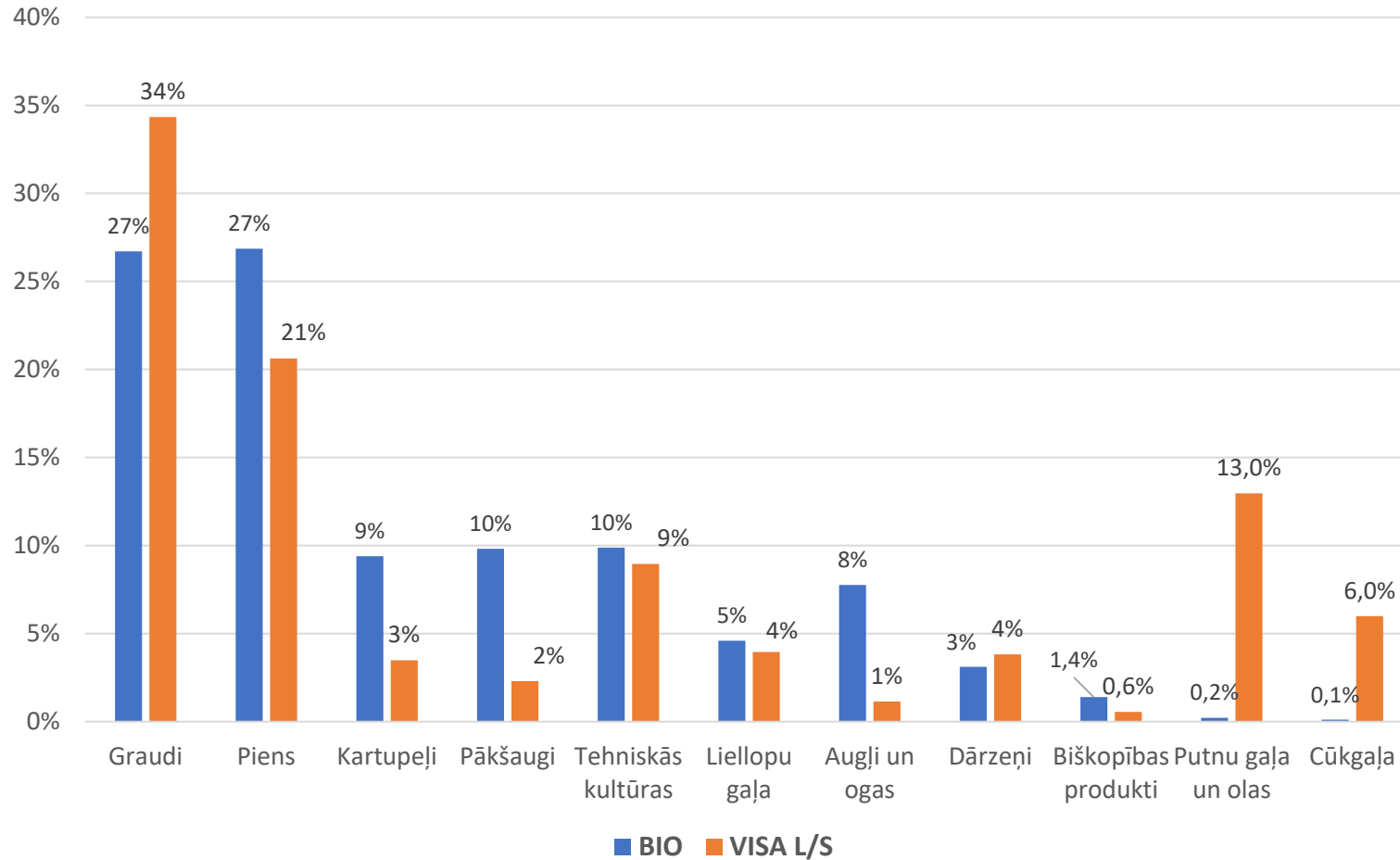

***Pārdotās
produkcijas
īpatsvars saražotajā
2023./2022.g.
samazinājies:
augkopībā no 54%
līdz 49%, lopkopībā
no 85% līdz 83%.***

**37% no pārdotās
produkcijas vērtības
veido govs piens**

Bioloģisko un kopējo produktu vērtības struktūra

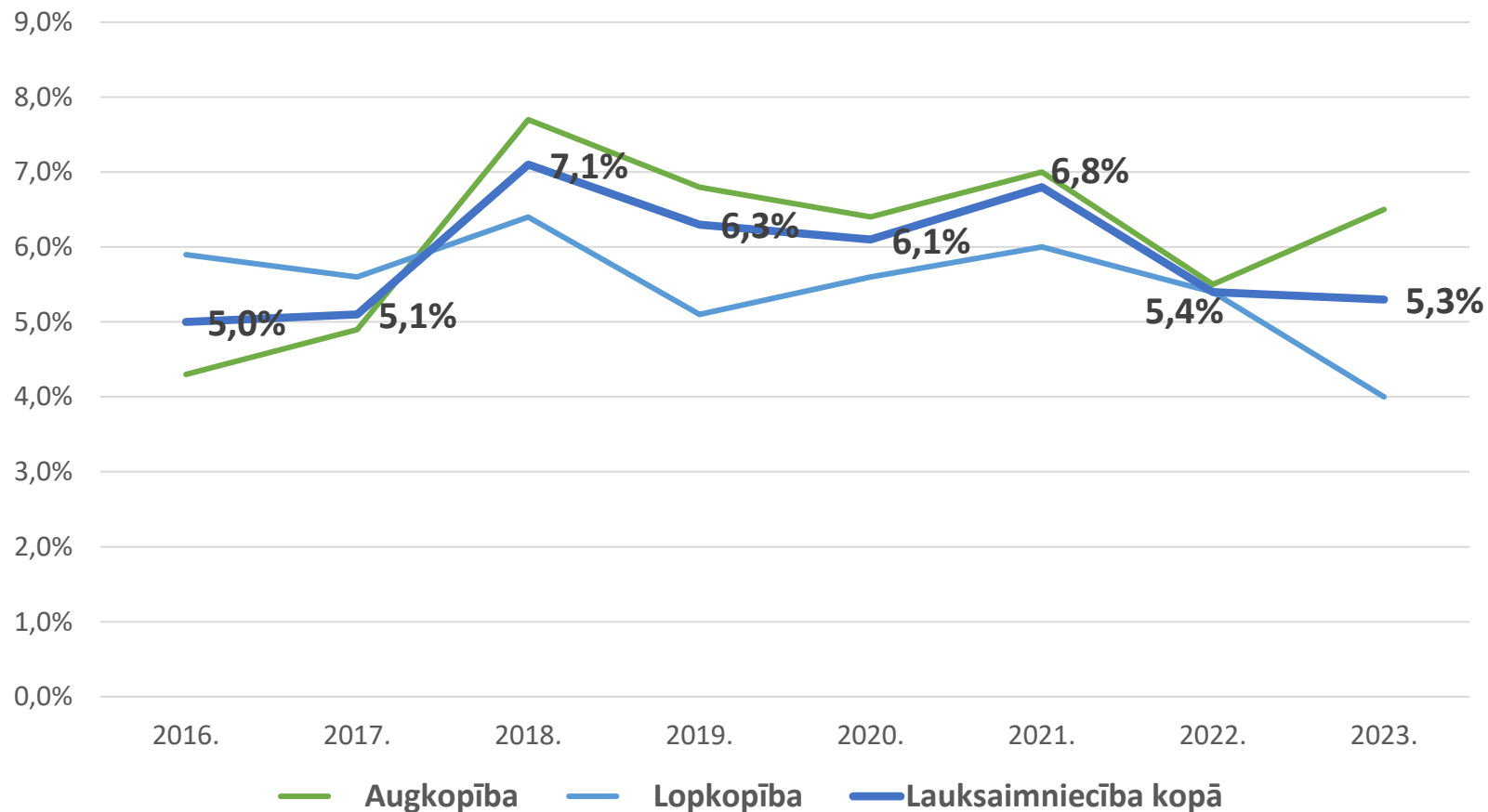
2023 (% no visu produktu vērtības)

Bioloģisko produktu struktūrā lielāku vietu ieņem piens, kartupeļi, pākšaugi, augļi un ogas. Vismazāko – cūkkopība un putnkopība.

Struktūras atšķirību tendences pa gadiem saglabājas

Bioloģiskās lauksaimniecības produkcijas vērtības īpatsvars visā lauksaimniecības produkcijā, %

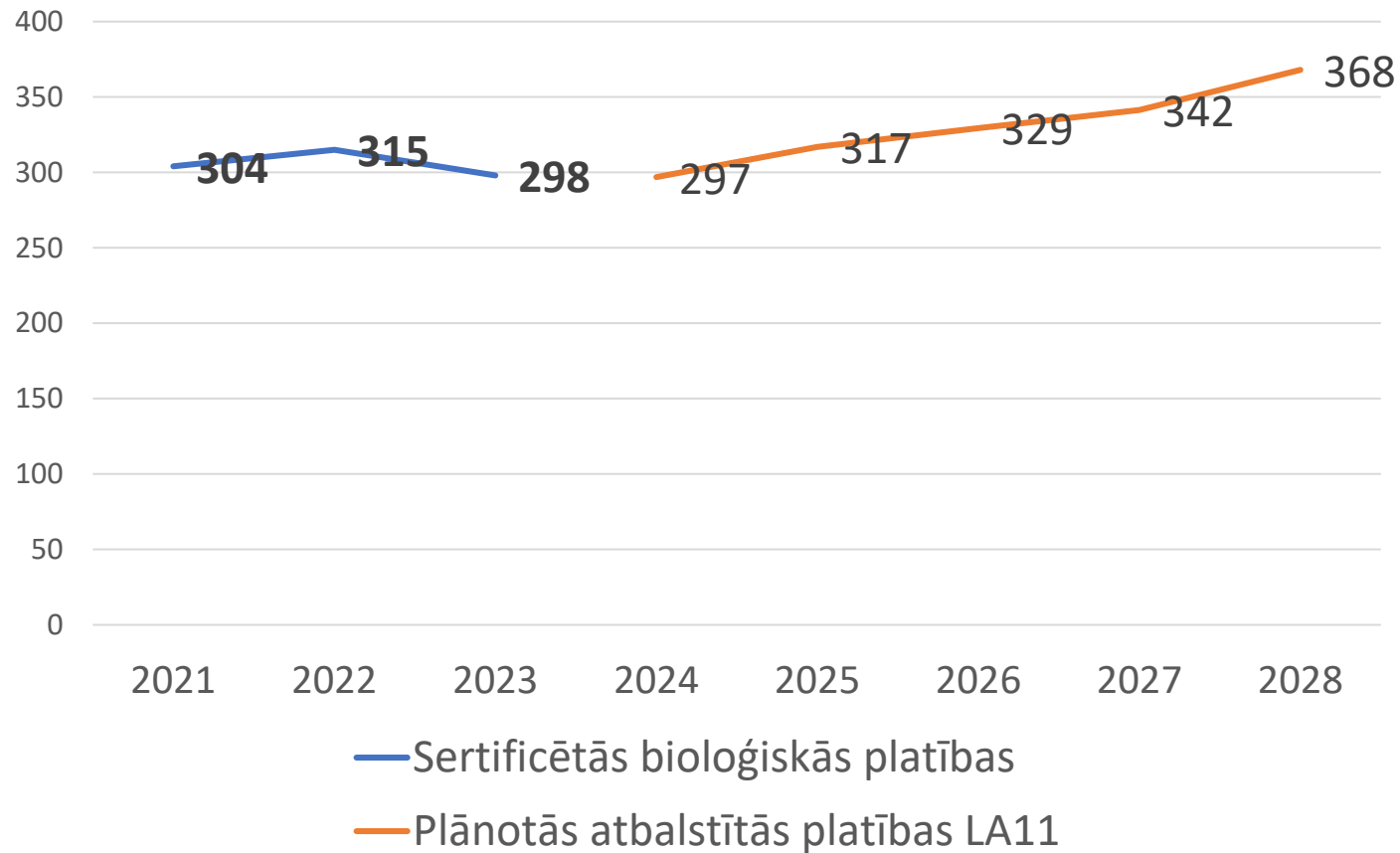

**2023.g.bioloģiskās
augkopības īpatsvars
ir tuvs iepriekšējo
gadu vidējam, bet
lopkopības – strauji
samazinājies (līdz
4,0%).**

**Lopkopības īpatsvara
kritumu izraisīja gan apjomu,
gan cenu straujāks kritums
nekā konvencionālajā
lopkopībā**

Bioloģiskās lauksaimniecības platības, tūkst.ha

(faktiskās un KLP SP 2023-2027 ieplānotās)

**KLP SP plānots
nozīmīgs atbalstīto
platību kāpums
(+24% jeb 70
tūkst.ha), taču
pēdējos gados nav
platību
palielinājuma**

Bioloģiskās lauksaimniecības produktu pārstrāde, tonnas

Produkti	2020	2021	2022	2023	2023./2022.
Gaļa un gaļas produkti	2 358	1 702	2 435	5 479	225%
Augļu un dārzeņu pārstrāde	3 844	2 746	3 527	3 445	98%
Piena pārstrāde	8 015	4 089	2 889	3 626	126%
Graudu un miltu produkti	22 029	24 845	27 671	28 987	105%
Lopbarība	1 361	1 959	1 415	5 511	389%
Kartupeļu ciete	1 805	1 064	938	1 134	121%

Bioloģisko produktu pārstrādes apjomiem ir atšķirīgas tendences. Visstraujāk kāpj graudu un gaļas pārstrāde, bet kritums piena pārstrādē

Galvenā eksportprece ir graudu malšanas produkti (>90% tiek realizēts ārpus Latvijas)

Secinājumi un ieteikumi

Secinājumi

Lai arī 2023.gads lauksaimniecībai kopumā bija izteikti nelabvēlīgs, bioloģisko saimniecību rādītāji ir samazinājušies arī salīdzinot pret konvencionālo lauksaimniecību, īpaši lopkopībā

Bioloģiskajiem produktiem kopējais apjoms kritums 2023./2022.g. ir par 3,5% lielāks nekā l/s nozarē kopā.

Cenu kritums par 8,6% lielāks. Daļēji to kompensēja atbalsta palielinājums (ieskaitot agro-ekoloģijas prakses biol. saimniecībās)

Jau ilgstoši samazinās bioloģiskā piena īpatsvars kopējā izslaukumā (galvenā tirgus prece bio l/s); kopš 2020.gada strauji krīt bioloģiskā medus ražošana un īpatsvars

Esošās tendences, ieskaitot bioloģisko platību samazinājumu, rada risku attiecībā uz KLP mērķu sasniegšanu bioloģiskās lauksaimniecības jomā

Ieteikumi

Padziļināti vērtēt iemeslus bioloģiskās preču produkcijas apjoma un cenu stagnācijai (iekšējie, ārējie faktori)

Veikt plašāku pētījumu par KLP SP 2023-2027 atbalsta politikas ietekmi uz bioloģiskās lauksaimniecības attīstību

Paaugstināt no bioloģiskajām saimniecībām ievācamo datu kvalitāti un apjomu (atbilstoši priekšlikumiem, kas iesniegti jaunajai veidlapai +veikt datu loģiskās kontroles utt.)

Paldies par uzmanību!

www.arei.lv

Armands.veveris@arei.lv